

رهبر معظم انقلاب، نظام جمهوری اسلامی ایران را بر خلاف سایر نظام‌های سیاسی، دارای پیام دانستند و گفتند: پیام نظام اسلامی، همان ارزش‌ها، انسانیت و نجات‌ملت‌ها از چنگ قدرت‌های سلطه طلب است و ملت‌های جهان اکنون تشنه چنین پیامی هستند. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی دفتر مقام معظم رهبری، حضرت آیه‌الله خامنه‌ای، روز دوشنبه سوم خرداد در مراسم دانش‌آموزتگی دانشجویان دانشگاه افسری و تربیت پاسداری امام حسین علیه السلام، با گرامی داشت سال‌روز فتح خرمشهر، این روز را یک روز فراموش نشدنی در تاریخ انقلاب و کشور خواندند و تأکید کردند: عامل اصلی آن حادثه بزرگ و درس‌آموز، «روح اعتماد به خدا و نیروی خود» بوده‌که وجود این عامل همیشه می‌تواند، همانند فتح خرمشهر شگفتی یافریند. رهبر انقلاب اسلامی با اشاره به کلام امام خمینی *ندرسه مبنی براین‌که «خرمشهر را خدا آزاد کرد»*، افزودند: این سخن امام خمینی قدس‌سره، دقیق‌ترین و حکیمانه‌ترین سخنی است که دربرای این موضوع گفته شده‌است زیرا

ﷲ

همایش بزرگداشت عالم ربانی، حضرت آیه‌الله میرزا جواد آقا تهرانی *ندرسه*، و معرفی تفسیر شریف «مصباح‌الهدی»، با پیام‌های حضرت آیت‌گنجف رسیحانی، سیدعزالدین امامی زنجانی و هاشمی رفسنجانی؛ و سخنرانی تعدادی از شخصیت‌های علمی و فرهنگی، در تالار شیخ صدوق *ندرسه* آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی برگزار شد.

همایش بزرگداشت عالم ربانی، حضرت

آیه‌الله میرزا جواد آقا تهرانی *ندرسه*، و معرفی تفسیر شریف «مصباح‌الهدی»، با پیام‌های حضرت آیت‌گنجف رسیحانی، سیدعزالدین امامی زنجانی و هاشمی رفسنجانی؛ و سخنرانی تعدادی از شخصیت‌های علمی و فرهنگی، در تالار شیخ صدوق *ندرسه* آستان مقدس حضرت عبدالعظیم حسنی برگزار شد.

الگوی ادب اسلامی در برابر مخالفان بود

به گزارش ایسنا، آیه‌الله‌العظمی سبیحانی در پیامی به کنگره بزرگداشت آیه‌الله میرزا جواد تهرانی، تصریح کردند: این فقید سعید، در سخن گفتن با مخالفان، حتی مخالفانی مانند پاپ، بها و کسروی، و آن چنان ادب اسلامی را رعایت می‌کرد، که تحمل ادب او، ما را به شگفت می‌آورد و این خود برای علمای همه درسی آموزنده و اسوهای است که باید از آن بیروی کنیم و در عین این‌که از عقاید خود سرسوزنی کنار نرویم، در عین حال، احترام طرف را حفظ کنیم تا سخن ما نافذ باشد. متن کامل پیام استاد عالی قدر حوزه علمیه قم، به این شرح است:

«سخن گفتن درباره شخصیت‌های بزرگ و فرهیخته که علوم و دانش‌های اسلامی را در خود جای داده و به فضایل اخلاقی و سجایای انسانی آراسته شده‌اند، آن هم در یک فرصت کوتاه، بسیار مشکل است، زیرا هر یکی از حیات علمی و اخلاقی آنان برای خود شیعی حیات می‌طلبد و لذا ما فقط به گوشه خاصی از زندگی ایشان اشاره می‌کنیم و آن، اسوه و الگو بودن فقید سعید، در زندگی علمی و اجتماعی است. امروز برای هدایت مشتاقان راه‌کمال و فضیلت، راه‌های فراوانی هست، اما یکی از آن راه‌ها وجود الگوی مجسم در جامعه انسانی است که زندگی آنان می‌تواند برای همگان سرمشق و عملاً هدایت‌گر باشد. این مجسم، پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و اسوه می‌خواند و می‌گوید: **لقد کان لکم فی رسول الله اسوة حسنة**» پیامبر صلی الله علیه و آله نمونه بارز کمال و جمال حق در جامعه، رفتار او نیز به‌سان گفتارش، راحتم و هدایت‌العظیم حسنی عالم ربانی، مفسر گرانسنگ، مرحوم آیه‌الله میرزا جواد آقا تهرانی، به‌حق نمونه کامل اخلاق و فضایل و برجستگی بود. گوینده این سخن که با چند نغخ خواسته است در ردیف خریداران یوسف قرار بگیرد، قریب چهار ماه در مجلس خیرگان نخست در سال ۵۸ با ایشان مانوس بوده و از نزدیک کلمات معنوی و

روح بلند او را احساس می‌کرد. **امیرمؤمنان** علیه السلام در تفسیر آیه «رجال لیتلهم تجارة ولایع عن ذکرالله» مردانی که در آیه به آنها اشاره شده، چنین می‌ستاید: **«ما بر الله، عزت آلاءه، فی البرهة بعد البرهة و فی ازمان الفترات، عباد ناجاهم فی فکرم و کلهم فی ذات عقولهم، فاستصحبوا بنور یظفہ فی الالبصار و السماع والانتدہ بذكرن پیام الله و یخوفون مقامه بمنزلة الالدة فی القلوات»**(بج‌الله علیه ۲۱۲) آیه‌الله تهرانی در عین بهره‌گیری از عالمان معاصر خود، چه در نجف اشرف و چه در مشهد مقدس، از عالم بالا نیز فیوضات و یافته‌هایی داشت و مصداق بارز **«عباد ناجاهم فی فکرم و کلهم فی ذات عقولهم»** بود، و لذا این نورانیت در سخنان و

نگارش‌های او، کاملاً هویدا است. او در عین حالی که از برون کسب آگاهی کرده، ولی از درون نیز حقایقی را درک نموده است، و در سایه پیمودن راه عبودیت و بندگی و مهارت‌نفس، سرا پا تسلیم اوامر الهی بود و می‌کوشید که لحظاتی از یاد حق غافل نباشد و در حقیقت، نشانه‌های پرهیزکاران در او جلوه‌گر بود و مصداق گفتار امیرمؤمنان علیه السلام **«به همام به شمار می‌آمد که: «عضوا ابصارهم عما حرم الله علیهم و وقتوا اسماعهم علی العلم النافع لهم… فهم و الجنة کمن قد رآها فهم فیها ممنوعون وهم والنار کمن قد رآها فهم فیها معدنون»**. بیت بخاندان او در تهران، مرکز علما، دانشمندان و خطیبان ارجمند بود. برادر بزرگ ایشان مرحوم حاج آقا رضا ترخانی، نور احترام قاطبه تهرانی‌ها بوده و تا آنجا که من در خاطرم هست، بیت بخاندان او آیه‌الله‌العظمی بروجردی، ایشان را به عنوان امین عام در ساخت مسجد اعظم قرار داده بود و او با وجود تمکن مالی به سان یک کارگر در مسجد وجود می‌یافت و عملیات ساختمانی را سرپرستی می‌کرد و گاهی در سلام بر ما پیشی می‌جست. برادرزاده ایشان که اخیراً درگذشت،

نگارش‌های او، کاملاً هویدا است. او در عین حالی که از برون کسب آگاهی کرده، ولی از درون نیز حقایقی را درک نموده است، و در سایه پیمودن راه عبودیت و بندگی و مهارت‌نفس، سرا پا تسلیم اوامر الهی بود و می‌کوشید که لحظاتی از یاد حق غافل نباشد و در حقیقت، نشانه‌های پرهیزکاران در او جلوه‌گر بود و مصداق گفتار امیرمؤمنان علیه السلام **«به همام به شمار می‌آمد که: «عضوا ابصارهم عما حرم الله علیهم و وقتوا اسماعهم علی العلم النافع لهم… فهم و الجنة کمن قد رآها فهم فیها ممنوعون وهم والنار کمن قد رآها فهم فیها معدنون»**. بیت بخاندان او در تهران، مرکز علما، دانشمندان و خطیبان ارجمند بود. برادر بزرگ ایشان مرحوم حاج آقا رضا ترخانی، نور احترام قاطبه تهرانی‌ها بوده و تا آنجا که من در خاطرم هست، بیت بخاندان او آیه‌الله‌العظمی بروجردی، ایشان را به عنوان امین عام در ساخت مسجد اعظم قرار داده بود و او با وجود تمکن مالی به سان یک کارگر در مسجد وجود می‌یافت و عملیات ساختمانی را سرپرستی می‌کرد و گاهی در سلام بر ما پیشی می‌جست. برادرزاده ایشان که اخیراً درگذشت،

زین پس دگر معامله با آشنا کنیم

آیه‌الله‌العظمی خامنه‌ای

جهان تشنه پیام‌های جمهوری اسلامی است

یک ضربه عظیم بر پیکر ارتش بعثی بود بلکه ضربه اساسی بر پیکره نظام استکبار جهانی بود که در پشت سر ماشین جنگی صدام قرار

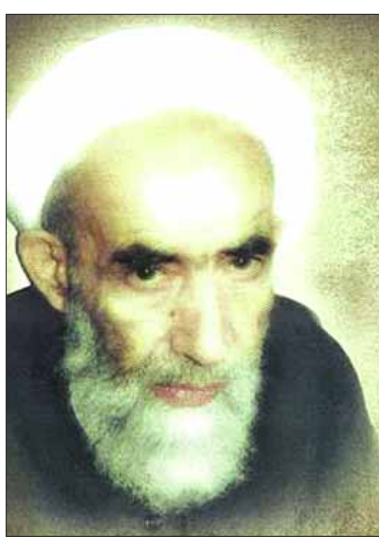
گرفته بودند. فرمانده کل قوا با تأکید براین‌که عملیات بیت المقدس و فتح خرمشهر، عرصه

قدس‌سره

همایش بزرگداشت حضرت آیه الله میرزا جوادآقا تهرانی

مشهد مقدس - سیدعزالدین‌الحسینی الزنجانی

توحید، معاد و اخلاق در وجودشان متجلی بود
در ادامه برنامه‌های این کنگره، حجة‌الاسلام والمسلمین دکتر احمد احمدی، طی سخنانی با اشاره به شخصیت آیه‌الله آقا تهرانی گفت: دلیل ارادت بنده به ایشان، اخلاق و اخلاصشان بود، تا آن‌جا که در سن حدود ۷۰ سالگی هم به حرم وارد می‌شد، خواستار همراهی با او می‌شدم، ولی میرزا جواد آقا من را منع می‌کرد و می‌گفت: «حضرت، به آدم‌های معمولی بیشتر عنایت دارد.» این استاد اخلاق افزود: آیه‌الله تهرانی در مجالس روضه بسیار شرکت می‌کرد، اما اجازه نمی‌داد کسی که منبر رفته، از او تعریف کند، بنده را نیز چند بار مورد عتاب قرار داده بود؛ برای همین وقتی منبر می‌رفتم از ایشان تعریف نمی‌کردم، چون رضایت به این کار نداشت.

هدایت انسان را سه عنصر دانست و تصریح کرد: توحید، معاد و اخلاق، و سه عنصر هدایتی انسان هستند که در وجود آیه‌الله تهرانی، آن‌هم به‌گونه قرآنی و روایی، متجلی شده بود. سخنران همایش بزرگداشت آیه‌الله جواد آقا تهرانی خاطرنشان کرد: اساس قرآن **«ائتالله و اتلوا و اجوعون»** است، بدین معنا که مبدأ و بازگشت انسان به سوی خداست و این اصل توحید می‌باشد. یعنی در برابر شرک و ریا ایستادن. زیرا اگر کسی موحد باشد، مخلص نیز هست. رئیس سازمان سمت در ادامه افزود: این‌گونه که به معاد در اسلام پرداخته شده، در هیچ آیین دیگری پرداخته نشده است و نبوت، پل ارتباطی توحید و معاد است. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی، آن‌چه زندگی انسان بر آن بنا می‌شود را اخلاق دانست و تصریح کرد: نتیجه این سه محور اخلاقی است که از نبوت برمی‌خیزد. حجة‌الاسلام والمسلمین دکتر احمدی درباره حضور آیه‌الله تهرانی در جبهه و اخلاق نیز یادآور شد: ایشان در سفر مانع از عکس‌برداری و تصویربرداری از خود می‌شد، ولی در جبهه در هنگام آموزش کارکردن با سلاح، جوانی از وی خواست تا عکس بگیرد و ایشان هیچ ممانعتی نکرد، چون نمی‌خواست دل رزمنده جوان آزرده شود. عضو شورای عالی انقلاب فرهنگی هم چنین درباره شخصیت اخلاقی آیه‌الله تهرانی گفت: انسان با اخلاق پیشرفت کرده است نه با امور مادی؛ و مرحوم تهرانی که پرورده قرآن و اهل‌بیت علیهم‌السلام بود، به اخلاق عملی اهمیت ویژه‌ای می‌داد.

در مباحث فقهی به جنبه اجتماعی بیشتر توجه می‌کرد
حجة الاسلام والمسلمین سیدمهدی طباطبایی نیز درباره حضور آیه‌الله تهرانی گفت: آیه‌الله تهرانی یک فقیه بلندپایه‌ای در خراسان بود و در مباحث فقهی، به جنبه اجتماعی بیشتر توجه می‌کرد و به بیشن روایی برمی‌گشت. سخنران همایش بزرگداشت آیه‌الله جواد آقاتهرانی ادامه داد: نباید با نقل فضایل اخلاقی، از دیگر ابعاد وجودی بزرگان، مانند فضایل علمی غافل شویم. بنابراین، در مورد میرزا جواد آقا تهرانی هم باید بیشتر مراقب باشیم. وی با اشاره به دیدگاه‌های فقهی آیه‌الله تهرانی گفت: در مسایل فقهی ایشان، دو مبنای بزرگ جلوه‌گر بود. یکی این‌که ایشان نظریه‌های مشهور را مورد توجه قرار می‌دادند و روایاتی که قطعاً صحیح بودند و در صحت آن شکی نبود را بیان می‌کردند و البته برای پیش نیامدن مشکل در اذهان، از فتواهای مشاهیر استفاده می‌کردند. حجة‌الاسلام‌والمسلمین طباطبایی مسئله دوم فقهی و برجسته آیه‌الله تهرانی را بیشن اجتماعی ایشان دانست و تصریح کرد: حضور ایشان در جبهه دقیق و حساب شده بود. سخنران همایش بزرگداشت آیه‌الله جواد آقا تهرانی در ادامه با بیان خاطره‌ای یادآور شد:

امروز هم قطعاً شکست خواهند خورد. حضرت آیه‌الله خامنه‌ای، این پیام را عامل اصلی رویارویی جهان‌خواران با ملت ایران برشمردند و خاطرنشان کردند: ۳۱ سال است که این رویارویی در اشکال مختلف از جمله حمله نظامی، تهاجم سیاسی، محاصره اقتصادی و انواع تهدیدها ادامه داشته‌است اما ایستادگی ملت ایران باعث شده‌که شجره طیبه و بنای مستحکم نظام اسلامی روز به روز سرفرازتر و ریشه‌ریشه‌تر شود. ایشان با تأکید بر این‌که اکنون رویارویی دشمنان با ملت ایران متکی برایمان، عزم، همت و شجبتیان و حامی دشمن ملت ایران بودند، و همانند آن زمان توان رویارویی با مجموعه انسانی متکی برایمان، عزم، همت و شجبتیان را ندارند. حضرت آیه‌الله خامنه‌ای افزودند: دشمنان ملت ایران سعی دارند با تبلیغات خود، حقایق را وارونه جلوه دهند، در حالی‌که خود آن‌ها عامل ناملی خود، حقایق را وارونه جلوه دهند، و جنایت در بیشتر صنایع دنیا به ویژه در افغانستان، پاکستان، عراق و فلسطین اشغالی هستند. ایشان تأکید کردند: دشمنان ملت ایران، همان‌گونه که در سال ۶۱ شکست خوردند

ﷲ

زمانی ایشان به دیدار امام *ندرسه* در جماران رفت و در حالی‌که ظاهری بسیار ساده داشت، گفت: به امام بگوئید که جواد آمده است! محافظان هم به دلیل این رفتار، از دیدار او با امام ممانعت کردند، اما بعد از آن‌که بعضی از اطرافیان متوجه حضور او شدند، به امام اطلاع دادند و پس از آن، امام با عجله به استقبال ایشان شتافت. حجة‌الاسلام والمسلمین طباطبایی گفت: من شب‌ها کنار در حرم منتظر می‌ماندم تا بزرگی بیاید. وقتی میرزا جواد آقا به حرم وارد می‌شد، خواستار همراهی با او می‌شدم، ولی میرزا جواد آقا من را منع می‌کرد و می‌گفت: «حضرت، به آدم‌های معمولی بیشتر عنایت دارد.» این استاد اخلاق افزود: آیه‌الله تهرانی در مجالس روضه بسیار شرکت می‌کرد، اما اجازه نمی‌داد کسی که منبر رفته، از او تعریف کند، بنده را نیز چند بار مورد عتاب قرار داده بود؛ برای همین وقتی منبر می‌رفتم از ایشان تعریف نمی‌کردم، چون رضایت به این کار نداشت.

به گزارش ایسنا، حجة‌الاسلام والمسلمین قرآنی نیز در همایش بزرگداشت آیه‌الله جواد آقا تهرانی، به بیان خاطره‌ای از ایشان پرداخت و گفت: زمان طاغوت من آن چنان انقلابی نبودم، اما قصد دستگیری ما را داشتند که آیه‌الله تهرانی

از من خواستند با توجه به سبک جدیدی که داشتم، این سبک را به طلب شهید منتقل کنم. وی ادامه داد: من خانه خود در قم را اجاره دادم و بعد در مشهد خانه‌ای اجاره‌کردم و با امام رضا قرارداد بستم که من یک سال بدون دریافت پول کار می‌کنم. ولی کمک کن که بنده‌ای مخلص بشوم. چند ماه‌که گذشت پس از پایان جلسه درس، از درب مسجد که بیرون می‌رفتم، از دحام شد، طلبه‌ای برگشت و بی‌حلی کرد. من توقع نداشتم این‌گونه برخورد کند. از این برخورد ناراحت شدم، اما وقتی به خود آمدم، با خود گفتم که اخلاص ندارم. بنابراین به محضر آیه‌الله تهرانی رفتم و قضیه را مطرح کردم. ایشان هم شروع به فریاد زدن و گریه کردند. گفتم چه شد؟ فرمودند: «خدا را شکر کن که در وسط کار فهمیدی مخلص نیستی!»

رزم مؤمنانیت میرزا جواد آقا تهرانی

دوری از شرک و ریا بود

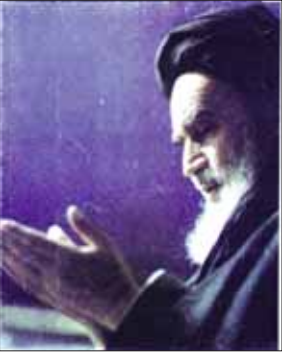
دبیر همایش بزرگداشت آیه‌الله میرزا جواد آقا تهرانی هم در این همایش تأکید کرد: امروز با یک چهره متفاوت و یک سیمای نورانی، اما با ویژگی‌های خاص از مهد روحانیت و از دامان قرآن و تربیت‌یافته مکتب اهل‌بیت و پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله روبه‌رو هستیم. به گزارش ایسنا، حجة‌الاسلام والمسلمین محمدرضا نوراللهیان ضمن خوش‌آمدگویی به حضار، با بیان این‌که آن‌چه باعث شد تا این شخصیت برجسته شود، کثرت آثار و تألیفات ایشان نبود، تصریح کرد: آن‌چه باعث شد میرزا جواد آقا تهرانی، به گستره روحی و وجودی دست یابد و در میان علما به عنوان یکی از اشخاص منحصر به فرد باشد، روش و منش آن بزرگوار بود که اخلاق متعالی الهی را متجلی کرده و روح متعالی اسلام را با تمام وجود درک کرده بود. وی با اشاره به کتاب‌های نوشته شده توسط مرحوم آیه‌الله تهرانی، گفت: تألیفات ایشان در رد کسروی، بهائیت و کمونیزم و در نقد صوفی‌گری وجود دارد. هم‌چنین در زمینه اخلاق اسلامی و زمینه فلسفی و کتاب میزان‌المطالب و تفسیر مصباح‌الهدی، نوشته‌های بسیاری از ایشان وجود دارد که باید به آن‌ها توجه شود. حجة‌الاسلام والمسلمین نوراللهیان درباره حضور آیه‌الله آقا تهرانی در حوزه علمیه نیز یاد‌آورد شد: ایشان در عرصه تربیت فضائل و عالمان فرهیخته شیعه نقش بسزایی داشتند و بعضی از مراجع کتونی از شاگردان ایشان بودند. دبیر همایش بزرگداشت آیه‌الله میرزا جواد آقا تهرانی، به مبارزات این عالم مجاهد در مشهد اشاره‌کرد و گفت: میرزا جواد آقا تهرانی در مبارزاتی که در مشهد علیه رژیم منحوس شاه می‌شد، نقش محوری داشت و علمای بزرگی مانند حضرات آیات عزالدین‌فنازلی و ابوالحسن شریزازی تا زمانی که میرزا جوادآقا تهرانی زیر بیانه‌ها را امضا نمی‌کردند آنان نیز این‌کار را انجام نمی‌دادند. وی در مورد ویژگی برجسته آیه‌الله میرزا آقا تهرانی گفت: ویژگی برجسته‌ایشان اراده قوی و همت عالی این بزرگوار بود که در هر موضوعی به قطع می‌رسید، تمام استعداد و انرژی خود را برای تحقق آن به‌کار می‌برد. وی در پایان گفت: رمز موفقیت میرزا جواد آقا تهرانی که برای جمع زیادی اسوه و الگو بودند، این بود که از شرک و ریا دوری کرد.

چهارشنبه ۵خرداد ۱۳۸۹/ سال هشتم/ شماره ۲۷۱

امام خمینی ^{ره}

بسم الله الرحمن الرحيم

تفکر و تدبیر

«بدان که اول شرط مجاهده با نفس و حرکت به جانب حق تعالی، «تفکر» است. و بعضی از علمای اخلاق آن را در بدایات در مرتبه پنجم قرار داده‌اند. و آن نیز در مقام خود صحیح است. و تفکر در این مقام عبارت از آن است که انسان لاقال در هر شب و روزی مقداری – ولو کم هم باشد – فکر کند در این‌که آیا مولای او که او را در این دنیا آورده و تمام اسباب آسایش و راحتی را از برای او فراهم کرده، و بدن سالم و قوای صحیحه، که هر یک دارای منافع است که عقل هرکس را حیران می‌کند، به او عنایت کرده، و این همه بسط بساط نعمت و رحمت کرده، و از طرفی هم این همه انبیا فرستاده، و کتاب‌ها نازل کرده و راهنمایی‌ها نموده و دعوت‌ها کرده، آیا وظیفه ما با این مولای مالک‌الملوک چیست؟ آیا تمام این بساط فقط برای همین حیات حیوانی و اداره کردن شهوت است که با تمام حیوانات شریک هستیم، یا مقصود دیگری در کار است؟ آیا انبیای کرام و اولیای معظم و حکمای بزرگ و علمای هر ملت که مرده را دعوت به قانون عقل و شرع می‌کردند و آن‌ها را از شهوات حیوانی و از این دنیای فانی پرهیز می‌دادند، با آنها دشمنی داشتند و دارند، یا راه صلاح ما بیچاره‌های فرو رفته در شهوات را مثل ما نمی‌دانستند؟

اگر انسان عقل لحظه‌ای فکر کند، می‌فهمد که مقصود از این بساط چیز دیگر است؛ و منظور از این خلقت عالم بالا و بزرگ‌تری است؛ و این حیات حیوانی مقصود بالذات نیست. «چهل حدیث، ص: ۷۰۶»

تفکر در قرآن

«پس ای مسکین، در راه پروردگارت مجاهده کن و دل خود را پاک گردان و از تسلط شیطان بیرون شو و کتاب پروردگارت را قرائت کن و بالا برو، و آن را با تفکر و تأمل بخوان و در قشر و ظاهر آن متوقف مباش و خیال مکن که کتاب آسمانی و قرآن نازل شده ربانی بجز این قشر و صورت نیست، چه آن‌که بر صورت توقف کردن و در عالم ظاهر معتکف شدن و به مغز و باطن تجاوز نکردن، مرگ است و هلاکت و اصل ریشه‌های جهالت‌ها و سنگ اساسی انکار نبوت‌ها و ولایت‌هاست، زیرا نخستین کسی که خود در مرحله ظاهر ایستاد و چشم دلش از حظ باطن کور شد، شیطان لعین بود، چون ظاهر آدم را دید و امر بر او مشتبه شده و گفت: «مرا از آتش آفریدی و او را از گل، و من از او بهترم چون آتش از گل بهتر است!» و تفهیمد که باطن آدم را درک نکردن و فقط به ظاهرش نگاه کردن بدون آن‌که مقام نورانیت و روحانیت او نیز ببیند، از مذهب برهان بیرون رفتن و مغالطه در قیاس است، چنان‌که در اخبار اهل‌بیت علیهم‌السلام رسیده است.»

شرح دعای صحر، ص: ۹۵ - ۹۶

تفکر در دعا

«لازم نیست یک دعای طولانی را یک‌دفعه با عجله و شتاب بخوانی و تفکر در معنای‌اش نکنی، بنده و شما حال سیدسجاد علیه السلام را نداریم که آن دعای مفصل را با حال بخوانیم، شبی یک ربع آن را، یک ثلث آن را، یا در حال بخوان و تفکر کن در فقراتش شاید صاحب حال شوی. از همه گذشته، قدری تفکر در قرآن کن ببین چه عذابی را وعده کرده که در اهل جهنم از مالک می‌خواهند که آنها را بکشد؛ مهربان‌تر آن‌که در کار نیست. ببین خدای تعالی می‌فرماید: **«یا حسرتی علی ما فرطت فی جنب الله؛** سوژه مبارکه زمر، ۵۶. *فیسور بر من از کوتاهی‌هایی که در اطاعت فرمان خدایم و از سخره‌کنندگان [آیات] ابراهم؛* این چه حسرتی است؟ که خدای تعالی با آن عظمی با این تعزیر ذکر می‌فرماید. تدریس کن در آیه شریفه قرآن: *بی تأمل و تدبیر از آن مگذر: «یوم ترونها تذهل کل مرءعة عما أضرعت و تضع لذات حمل حملها و تری الناس سکاری و ما هم بسکاری و لکن عذاب الله شدید؛* سوژه مبارک حج، عه، ۲۴؛ *وصف روز قیامت را می‌کند می‌فرماید: «روزی که فراموش می‌کنند هر شیردهی از آن‌چه شیر می‌دهد؛ و می‌اندازد هر آریستی بچه خود را؛ و می‌بینی مردم را مست، با این‌که آنها مست نیستند و لکن عذاب خدا سخت است.» چهل حدیث، ص: ۲۳»*

تفکر در حال انبیا و اولیای کمل صلوات‌الله‌علیهم

«پس، بر انسان لازم است که با تفکر در حال انبیا و اولیای کمل صلوات‌الله‌علیهم و تذکر مقامات آنها، این قدرات (منظور از «قدرات» قدرات جهل مرتب است که منشأ داء عضال انکار مقامات اهل الله و ارباب معرفت است و مبدأ سول حق به اصحاب قلوب است) را از باطن شغرت وشو دهد؛ و در هر طری که هست به آن حد خنق نشود، که این وقوف در حدود و قناعت از معارف از تلبیسات بزرگ ابلیس و نفس اماره است. *نوعوذالله منهما. «اب‌العباس، ص: ۵۰»*

تفکر در عبادت ائمه معصومین علیهم‌السلام

«عزیزم، قدری تفکر کن در این احادیث شریفه. ببین حضرت باقر علیه السلام، امام معصوم، از شدت عبادت پدر بزرگوارش و حالت عبادتش گریه کرد، و حضرت سجاد علیه السلام، با آن شدت مواظبت و کمال عبادت، آن حالش بود که از صحیفه علی‌بن‌ابیطالب علیه السلام، چیز کمی خواند و اظهار عجز کرد؛ البته همه عاجزند از عبادت مولی الموالی، و همه رعیت عاجزند از عبادت معصومین علیهم‌السلام، ولی نباید انسان که از مقام عالی باز ماند و یکسره رهاکند.

باید دانست که این عبادت، نوعذبالله، عبث نبوده، بلکه راه، خطرناکی و طریق بازیگ است، و عقوبات موت و قیامت مشکل است که این‌طور اهل معارف حقیقیه عجز و الحاح می‌کردند. این است انگاری ما از ضعف ایمان و سستی عقیده است و از جهل و نادانی است.» چهل حدیث، ص: ۴۴

تفکر در حالات و مناقج علی‌بن‌الحسین علیهم‌السلام

«قدری تفکر کن در حالات علی‌بن‌الحسین علیهم‌السلام، و مناجات آن بزرگوار با حضرت حق، و دعاهای لطیف آن سرور که کیفیت آداب عبودیت را به بندگان خدا تعلیم می‌کند. من نمی‌گویم مناجات آن بزرگواران برای تعلیم عباد است، زیرا که این کلام بی مغز باطنی است که صادر شده از جهل به مقام ربوبیت و معارف اهل‌البیت؛ خوف و خشیت آنها از همه‌کس بیشتر بوده‌وعظمت و جلال حق در قلب آنها از هر کس بیشتر تجلی نموده؛ لکن می‌گویم باید بندگان خدا از آنها کیفیت عبودیت و سلوک الی‌الله را تعلم کنند، وقتی ادعیه و مناجات‌های آنها را می‌خوانند لقلقه لسان نباشد، بلکه تفکر کنند در چگونگی معامله آنها با حق و اظهار تذلل و عجز و نیاز نمودن آنها با ذات مقدس.

و لعمر الحبيب که جناب علی‌بن‌الحسین علیهم‌السلام از بزرگ‌ترین نعمت‌هایی است که ذات مقدس حق بر بندگان خود به وجودش منت گرداده و آن سرور را از عالم قرب و قدس نازل فرموده برای فهماندن طرق عبودیت به بندگان خود: **«فلا تسئلن یومئذ عن النمیم»**، مبارکه بکتار، ۸. *سیر در آن روز (عصه منتهی) از نعمت‌هایی که داشته‌اید بازپرسی خواهید شد!*

و اگر از ما سؤال شود که قدر این نعمت را چرا ندانستید و استفادت از این بزرگوار چرا نکردید؟ جوابی نداریم جز آن که سر خجلت به پیش افکنیم و به نار پشیمانی و تأسف بسوزیم؛ و در آن وقت پشیمانی نتیجه ندارد.» «اب‌العباس، ص: ۱۵۲-۱۵۱»